

quality of varietal milk composition given to dairy plants are considered in the article, EU requirements for milk quality, quality indicators of preserved milk by processing enterprises of Cherkasy region are presented.

It was determined that sustainable development and efficient functioning of the domestic market of milk and its processing products, adequate reflection of participant interests in the technological chain of dairy subcomplex enterprises and ensuring their competitiveness can be ensured by the integration of all areas of activity of a certain grocery subcomplex, creating associations (cooperatives, agro-industrial organizations, etc.) for the production of dairy products which will include enterprises of the agricultural sector and representatives of processing industry and the region.

It was determined that milk quality plays an important role in improving efficiency of milk production in agricultural enterprises of Cherkasy region. The difference between purchase prices for milk Extra class and the first grade depends on the time of year and milk processing enterprises. Taking into consideration the technological state of livestock farms of most agricultural enterprises milk realization is possible only of the first grade. Analysis of the processing sphere has shown that currently the largest dairy processing enterprises in Cherkasy region is JSC "Irklievsky Creamery" and JSC "Zvenygorodka Cheese Factory". Despite the declining trends in raw material production plants annually increase its billet due to purchases in other regions.

Causes of low quality products in the raw dairy market consist are concentration of a substantial portion of the production in the private sector. In 2013, on the studied dairy processing enterprises farms have provided half the population of harvested milk.

In addition to issues of quality and security creating developed certified network for milk gathering remains problematic. Although some milk processing enterprises create a network for gathering milk from the receiving points equipped with modern refrigeration and laboratory equipment and others. Almost all milk processing enterprises for raw materials coming from private households use additional pasteurization, to conform to the required safety standards. However, while this approach does not have a mass character and the problem with the quality of raw materials is for enterprises as a whole it remains unsolved.

For the development of the dairy grocery subcomplex development and implementation of existing economic measures are needed that would allow dairy subcomplex enterprises to function effectively in the market for production and sale of high-quality dairy products.

Effective functioning of the dairy subcomplex in Cherkasy region depends on the general state of the economy as a whole system development of which is provided by government measures and internal factors forming their competitiveness. Functioning dairy processing enterprises in market conditions objectively requires strategic focus and adaptation prospects to constant changes for both domestic and foreign competitive environment, getting advantages in the production of high-quality, affordable products.

Key words: competitive ability, production volume, milk processing enterprises, quality of sold milk, milk product subcomplex.

УДК 657.6

ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРУКТУРИ БАЛАНСУ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

**О.О. Дорошенко, кандидат економічних наук
Національний університет водного господарства та
природокористування**

Стаття присвячена особливостям трансформації балансу бюджетних установ в умовах модернізації системи бухгалтерського обліку і звітності в державному секторі України. Автором розглянуто ключові відмінності у складі активів, капіталу та зобов'язань бюджетних установ, визначених Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі.

Ключові слова: баланс, звітність, актив, пасив, капітал, зобов'язання.

Постановка проблеми. Так склалось історично, і так підтверджується щоденною практикою у всіх сферах життєдіяльності, що все певним чином має урівноважуватись, будь-яка сукупність речей має перебувати в балансі, набуваючи природного для себе стану. Традиційно поняття «баланс» асоціюється саме з бухгалтерським обліком, оскільки саме в цій системі застосовується найчастіше. Звертаючись до витоків трактування терміну «баланс», слід зазначити, що термін «баланс» походить від поєднання двох латинських слів *bis* – двічі та *lanx* – чаші терезів, які у своїй єдності й утворюють змістове навантаження нового слова: терези як символ рівності або рівноваги двох об'єктів вагового виміру [1]. Зважаючи на це, баланс є передумовою і наслідком будь-яких господарських операцій. Саме через це баланс є головною формою звітності підприємств та установ усіх форм власності та організаційно-правових форм. У бюджетному обліку баланс – це звіт про фінансовий стан суб'єкта державного сектору, який відображає на певну дату активи зобов'язання і власний капітал. Достовірне відображення даних у балансі бюджетної установи дає змогу адекватно оцінити її фінансовий стан та зробити відповідні висновки про перспективи розвитку установи.

У контексті модернізації державних фінансів постає необхідність реформування національної системи бухгалтерського обліку у відповідності з міжнародними стандартами фінансової звітності як у приватному, так і в державному секторі. Гармонізація вітчизняного обліку в державному секторі із міжнародними стандартами здійснюється в Україні відповідно до Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі України, затвердженої Постановою Кабінету міністрів України від 16 січня 2007 р. № 34 [2]. Одним із ключових напрямків удосконалення системи бухгалтерського обліку в державному секторі відповідно до Стратегії є розроблення національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. Національний стандарт бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» [3], розроблений відповідно до вказаної стратегії, визначає зміст та форми фінансової звітності в державному секторі, загальні вимоги до визнання і розкриття її елементів. Він містить положення, нові для бюджетного законодавства України, що потребує подальших наукових досліджень та належного обґрунтування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання реформування складових фінансової звітності установ державного сектору досить гостро піднімаються у вітчизняній науковій літературі у зв'язку із набуттям чинності окремими стандартами бухгалтерського обліку. Цим проблемам надавали належну увагу в своїх працях такі вітчизняні вчені, як Гізатуліна Л.В., Єфименко Т.І., Канцуров О.О., Ловінська Л.Г., Максимова Л.Ф., Свірко С.В., Сушко Н.І., Чечуліна О.О. та ін. Однак, стрімкі зміни бюджетного законодавства та необхідність приведення обліку в державному секторі до міжнародних стандартів зумовлюють постановку нових завдань для наукових досліджень у даній сфері.

Метою статті є дослідження методики формування балансу бюджетних установ в контексті розвитку елементів методу бухгалтерського обліку відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі № 101 «Подання фінансової звітності».

Результати досліджень. Склад фінансової звітності бюджетних установ в Україні на сучасному етапі регламентується Порядком складання фінансової звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів [4]. У поточний період часу фінансові звіти установ, які отримують кошти бюджетів, включають: баланс, звіт про результати фінансової діяльності, звіт про рух грошових коштів, а також форми, що додатково розкривають елементи фінансової звітності.

Відповідно до П(С)БОДС №101 фінансова звітність складається з: балансу, звіту про фінансові результати, звіту про власний капітал, звіту про рух грошових коштів та приміток до звітів [3]. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 102 «Консолідована фінансова звітність» визначає порядок складання консолідованої фінансової звітності та загальні вимоги до розкриття інформації щодо складання консолідованої фінансової звітності. Норми П(С)БОДС № 102 застосовуються суб'єктами бухгалтерського обліку в державному секторі, які складають та подають консолідовану фінансову звітність [5]. П(С)БОДС № 102 не застосовується суб'єктами державного сектору до фінансової звітності контрольованих суб'єктів господарювання, які є підприємствами державного, комунального секторів економіки, що належать до сфери їх управління. Відповідно до П(С)БОДС № 102, консолідована фінансова звітність підприємств державного, комунального секторів економіки, які належать до сфери управління контролюючого суб'єкта державного сектору, складається окремо та подається у складі консолідованої фінансової звітності. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 103 «Фінансова звітність за сегментами» визначає принципи та методологічні засади формування інформації про доходи, витрати, фінансові результати, активи і зобов'язання звітних сегментів та її розкриття у фінансовій звітності. Норми П(С)БОДС № 103 застосовуються суб'єктами бухгалтерського обліку в державному секторі, які складають консолідовану фінансову звітність або мають територіально-відокремлені підрозділи. Бюджетні установи, відповідно до П(С)БОДС № 103 інформацію за сегментами подають на основі даних консолідованої фінансової звітності економічної групи та визначають кожен відокремлюваний вид або групу видів діяльності як окремий сегмент діяльності [5]. «Баланс» (за формою № 1-дс) як звіт про фінансовий стан відображає активи, зобов'язання і власний капітал суб'єкта державного сектора та/або бюджету на початок року та на кінець звітного періоду на підставі звірених даних бухгалтерського обліку.

Підходи до складу статей балансу згідно НП(С)БОДС 101 та Порядку № 44 є відмінними (табл. 1, табл. 2).

В активі балансу, на відміну від існуючої практики обліку в бюджетних установах, виділено нефінансові активи, фінансові активи та витрати

майбутніх періодів. Якщо готова продукція, згідно Порядку № 44 [4], включалась до складу інших запасів, то відповідно до НП(С)БО 101, відображається окремим рядком. Рядки «Інвестиції в нефінансові активи» та «Інші нефінансові активи» у Порядку № 44 [4] не представлені. Також згідно НП(С)БО 101 дещо переформатовано порядок відображення в балансі дебіторської заборгованості.

1.Склад активу Балансу відповідно до НПСБОДС 101 «Подання фінансової звітності» та Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів

НП(С)БОДС 101 [3]		Порядок складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів [4]	
Розділ	Стаття	Стаття	Розділ
I. Нефінансові активи	Основні засоби	Основні засоби	I. Необоротні активи
	Нематеріальні активи	Нематеріальні активи	
	Незавершене будівництво	Незавершені капітальні інвестиції в необоротні активи	
	-	Інші необоротні матеріальні активи	
	Фінансові інвестиції	Довгострокові фінансові інвестиції	
	-	Поточні фінансові інвестиції	
	Запаси	Матеріали і продукти харчування	
	-	Інші запаси	
	Малоцінні та швидкозношувані предмети	Малоцінні та швидкозношувані предмети	
	Готова продукція	-	
	Інвестиції в нефінансові активи	-	
Інші нефінансові активи	-		
II. Фінансові активи	Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	Розрахунки із податків і зборів	II. Оборотні активи
	-	Розрахунки із страхування	
	Дебіторська заборгованість за розрахунками за товари, роботи, послуги	Розрахунки з постачальниками, підрядниками за товари, роботи й послуги	
	Дебіторська заборгованість за наданими кредитами	-	
	Дебіторська заборгованість за виданими авансами	-	
	Дебіторська заборгованість за внутрішніми розрахунками	Розрахунки за операціями з внутрішньомісчій передачі запасів	
	Дебіторська заборгованість за розрахунками з недостач	Розрахунки з відшкодування завданих збитків	
	інша дебіторська заборгованість	-	
	-	Розрахунки за окремими програмами	
	-	Розрахунки за спеціальними видами платежів	
	-	Розрахунки з підзвітними особами	
	-	Розрахунки за іншими операціями	
	-	Короткострокові векселі одержані	
	-	Інші кошти	
	Грошові кошти та їх еквіваленти бюджетних установ та державних цільових фондів в касі	Каса	
	Грошові кошти та їх еквіваленти бюджетних установ та державних цільових фондів в казначействі	Рахунки в казначействі загального фонду	
	-	Рахунки в казначействі спеціального фонду	
-	Інші рахунки в казначействі		
Грошові кошти та їх еквіваленти бюджетних установ та державних цільових фондів в установах банків	Рахунки в банках		
Кошти бюджетів та інших клієнтів	-		
Інші фінансові активи	-		
III. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	Витрати майбутніх періодів	III. ВИТРАТИ	

2. Склад пасиву Балансу відповідно до НПСБОДС 101 «Подання фінансової звітності» та Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів

НП(С)БОДС 101 [3]		Порядок складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів [4]	
Розділ	Стаття	Стаття	Розділ
I. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ	Внесений капітал	-	I. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
	Фонд дооцінки	Результати переоцінок	
	Фінансовий результат звітного періоду	Результат виконання кошторису за загальним фондом	
		Результат виконання кошторису за спеціальним фондом	
	Фінансовий результат минулих звітних періодів	-	
	Резерви	-	
	-	Фонд у необоротних активах	
	-	Фонд у малоцінних та швидкозношуваних предметах	
-	Фонд у фінансових інвестиціях		
II. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Довгострокові зобов'язання	Довгострокові зобов'язання	II. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ
	Поточні зобов'язання за платежами до бюджету	Розрахунки із податків та зборів	
		-	
	-	Короткострокові векселі видані	
	Поточні зобов'язання за розрахунками за товари, роботи, послуги	Розрахунки з постачальниками, підрядниками за товари, роботи й послуги	
		Поточні зобов'язання за кредитами	
	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями		
	Поточні зобов'язання за одержаними авансами	-	
	Поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці	Розрахунки із заробітної плати та інших виплат	
	Поточні зобов'язання за внутрішніми розрахунками	-	
	Поточні зобов'язання за розрахунками з недостач	-	
	інші поточні зобов'язання	-	
		Розрахунки за спеціальними видами платежів	
		Розрахунки зі стипендіатами	
		Розрахунки з підзвітними особами	
	Розрахунки за депозитними сумами		
	Розрахунки за іншими операціями		
	Розрахунки за операціями з внутрішньомочної передачі запасів		
	Розрахунки за окремими програмами		
III. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	-		
IV. ДОХОДИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	Доходи майбутніх періодів		
	III. ДОХОДИ		

Щодо пасиву Балансу, то в НП(С)БО 101 передбачено розділ, який відсутній у формі балансу, що складається відповідно до Порядку № 44 [4]. Таким розділом є «Забезпечення». Фонди у необоротних активах та МШП не відображаються за новими стандартами. Результат виконання кошторису за загальним та спеціальним фондами також не виділяються окремо, а відображаються одним рядком «Фінансовий результат звітного періоду». Порівняно із чинною формою присутні два нові рядки – «Фінансовий результат минулих звітних періодів», «Резерви».

Висновки. Форма балансу, запропонована у НП(С)БОДС 101 дозволить

користувачам інформації отримати релевантну інформацію про стан активів, капіталу та зобов'язань суб'єктів державного сектору, співставну із аналогічними звітами зарубіжних установ і організацій. Проте складання балансу за такою формою має бути результатом повного переходу на НП(С)БОДС із відповідним внесенням змін до облікової політики, методики та організації обліку в бюджетних установах.

Література

1. Михельсон М. И. Русская мысль и речь. Свое и чужое. Опыт русской фразеологии. Сборник образных слов и иносказаний. Т.Т. 1—2. Ходячие и меткие слова. Сборник русских и иностранных цитат, пословиц, поговорок, пословичных выражений и отдельных слов (иносказаний). СПб., тип. Ак. наук, 1896—1912. 2208 стр.

2. Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки : Постанова Кабінету Міністрів від 16 січня 2007 р., №34 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2009 № 1541 (із змінами, внесеними наказом Мінфіну від 29.12.2011 № 1798) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>

4. Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів : наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

5. Про затвердження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі : наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2010 № 1629. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

References

1. Michelson M.I. (1896-1912). *Russian thought and speech. Our and others'. Experience of Russian phraseology. Collection of figurative words and parables. T.T 1-2. Walking and apt word. Collection of Russian and foreign quotations, proverbs, sayings, proverbs and expressions of individual words (parables).*

St. Petersburg: Typography of Academy of Sciences, 1896-1912. 2208 p. (in Russian).

2. On approval of the Strategy of modernization of the accounting system in the public sector for 2007-2015: Cabinet of Ministers Resolution of January 16, 2007 r., №34. Accessed at: <http://zakon1.rada.gov.ua>

3. On approval of the National Accounting Standard in the Public Sector 101, "Presentation of Financial Statements": the order of the Ministry of Finance of Ukraine of 28.12.2009 № 1541 (as amended by the order of the Ministry of Finance of 29.12.2011 № 1798). Accessed at: <http://zakon1.rada.gov.ua>

4. On approval of Procedure of preparation of financial and budget

statements by managers and recipients of budget funds: the order of the Ministry of Finance of Ukraine of 24.01.2012 № 44. Accessed at: <http://zakon1.rada.gov.ua>

5. On approval of the National Accounting Standards in the Public Sector: the order of the Ministry of Finance of Ukraine of 24.12.2010 № 1629. Accessed at: <http://zakon1.rada.gov.ua>

Одержано 10.11.2015

Аннотация

Дорошенко Е.А.

Трансформация структуры баланса бюджетных учреждений в контексте модернизации системы бухгалтерского учета в государственном секторе

Баланс является главной формой отчетности предприятий и учреждений всех форм собственности и организационно-правовых форм. В бюджетном учете баланс – это отчет о финансовом положении государственного сектора, который отражает на определенную дату активы обязательства и собственный капитал.

Достоверное отражение данных в балансе бюджетного учреждения позволяет адекватно оценить его финансовое состояние и сделать соответствующие выводы о перспективах развития учреждения.

Статья посвящена особенностям трансформации баланса бюджетных учреждений в условиях модернизации системы бухгалтерского учета и отчетности в государственном секторе Украины.

Целью статьи является исследование методики формирования баланса бюджетных учреждений в контексте развития элементов метода бухгалтерского учета в соответствии с Национальным положением (стандартом) бухгалтерского учета в государственном секторе № 101 «Представление финансовой отчетности».

Автором рассмотрены ключевые различия в составе активов, капитала и обязательств бюджетных учреждений, определенных Национальными положениями (стандартами) бухгалтерского учета в государственном секторе.

Автором исследовано, что в активе баланса бюджетных учреждений в соответствии с НП(С)БУГС 101, в отличие от существующей практики учета в бюджетных учреждениях, выделены такие разделы, как нефинансовые активы, финансовые активы и расходы будущих периодов.

Относительно пассива Баланса, то в НП(С)БУ 101 предусмотрен раздел, который отсутствует в действующей форме баланса. Таким разделом является «Обеспечения». Фонды в необоротных активах и МБП не отражаются отдельно по новым стандартам.

Форма баланса, предложенная в НП(С)БУГС 101 позволит пользователям информации получить релевантную информацию о состоянии активов, капитала и обязательств субъектов государственного сектора, сопоставимую с аналогичными отчетами зарубежных учреждений и организаций. Однако составление баланса по следующей форме должно быть результатом полного перехода на НП(С)БУГС с соответствующим внесением изменений в учетную политику, методику и организацию учета в бюджетных учреждениях.

Ключевые слова: баланс, отчетность, актив, пассив, капитал, обязательства.

Annotation

Doroshenko O.O.

The transformation of public institutions balance sheet structure in the context of the modernization of the accounting system in the public sector

Balance is the main form of reporting of enterprises and institutions of all forms of ownership and organizational and legal forms. In the budget accounting balance is a statement of financial position of the public sector which reflects assets, liabilities and equity on a certain

date.

Reliable data reflection in the balance of the fiscal institution can adequately assess its financial position and draw appropriate conclusions about prospects of development of the institution.

The article is devoted to peculiarities of transforming balance of budgetary institutions in the modernization of the accounting system and reporting in the public sector of Ukraine.

The purpose of the article is to study methods of forming balance of budgetary institutions in the context of developing elements of the accounting method in accordance with national regulations (standards) of accounting in the public sector № 101 "Presentation of Financial Statements".

The author considers key differences in the composition of assets, capital and liabilities of budgetary institutions determined by national regulations (standards) of accounting in the public sector.

The author studies that in balance assets of budgetary institutions in accordance with НП (С) БУГС 101 as opposed to the current practice of accounting in budgetary institutions, such sections as non-financial assets, financial assets and deferred expenses are allocated.

Regarding balance liabilities НП (С) БУГС 101 includes the section that is missing in the current form of balance. This section is "Ensuring". Funds in non-current assets and IBE are not recorded separately under the new standards.

The form of balance proposed in НП (С) БУГС 101 will allow users to receive relevant information on the status of assets, capital and liabilities of the public sector entities comparable to similar reports of foreign institutions and organizations. However, compiling balance in the following form must be the result of a full transition to НП (С) БУГС 101 with the corresponding amendments to accounting policies, methods and organization of accounting in budgetary institutions.

Keywords: *balance sheet, reporting, assets, liabilities, capital, liabilities.*

УДК 338.33:631.11

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОФОРМУВАНЬ

Л. М. Коренюк, аспірант

Уманський національний університет садівництва

У статті розглянуто сутність поняття «диверсифікація» та «диверсифікація виробництва», узагальнено погляди різних вчених на диверсифікацію та її види. Висвітлено основні цілі, переваги і недоліки диверсифікації діяльності підприємства.

Ключові слова: *диверсифікація, стратегія, аграрні підприємства, виробництво, сільське господарство.*

Постановка проблеми. Прискорення темпів НТП, що відбувається в останні десятиріччя, посилення конкуренції, спричинене глобалізацією економіки, різко загострюють проблеми підвищення конкурентоспроможності товаровиробників, пошуку і реалізації їх конкурентних переваг. При цьому динамічні зміни умов і середовища господарювання потребують постійного удосконалення та оновлення асортименту продукції, технологій її виробництва та просування на ринку з метою оперативного пошуку і реалізації ринкових можливостей